

Nádherná logika duchovního dění

Profesor Petr Piřha

Projev kněze a profesora Petra Piřhy při slavnostním požehnání sochy Sv. Aneřky České 11. června 2015.

Dámy a pánové, ctitelé Aneřky Přemyslovny,

stává se často, že náhodou, kterou dovedeme vysvětlit shodou banálních okolností, dojde k nějakému jejich významuplnému překrytí. Vnímaví a zasvěcení lidé si jí všimnou a vše pro ně dostane hlubší smysl. Lidé lhostejní a nepoučení to přejdou bez povšimnutí.

Takovým milým dárkem pro dnešní slavnost je, že několik lidí hledalo ve svých diářích společný volný den a nenašli ho ani v březnu, ani v dubnu a květnu, až zjistili, že to půjde teprve 11. června.

Pak se plácli do čela, jako když se zabíjí bzíkový komár, a došlo jim, že je to přeci den, kdy proběhla Aneřčina obláčka (tedy vstup do kláštera a složení řeholního slibu), a kdyby si to včas uvědomili, nemuseli nic dlouho hledat. Dnešek byl pro naši slavnost dávno určen a v našich agendách byl pro ni i ochráněn.

Je pochopitelné, že se člověk takto jednou vytržený ze spěchu, který plodí nepozornost, soustředí a zamyslí, nejsou-li tu skryty ještě nějaké další takové vazby jasně vyplývající z logiky duchovního dění, které si však ke své velké škodě neuvědomujeme. Bojím se, že už si neuvědomujeme skoro nic a v sobecké lhostejnosti spěcháme vstříc budoucnosti, které se začínáme obávat, a proto se vždy víc staráme o to, co ještě vysajeme z přítomnosti: Vždyť ono se to ňáko..., a třeba se toho ani nedožiju.

Anežka udeřená pěstí

Vždyť kdo si povšimne, že kámen sochy vidí a mluví. Jen pohleďte: Její tvář je souměrná, jen levé oko kvůli několika málo zdařeným úderům autora jakoby pokleslo a bylo o něco větší. Ale výmluvná vada kamene, z Božího úradku vzniklá před miliony let v hlubině skály, aby teď a tady promluvila, říká, že dívčí Anežčina tvář byla hrubě udeřena pěstí.

Od levého chřípí, přes rty a bradu, jde stopa krve. Krvácí i pravé oko. Tvar rtů se náhle jeví jako marná snaha o úsměv ve chvíli, kdy ústa chutnají sladkost vlastní krve, jež z pravého koutku unikla a stéká jinou žilkou v kameni. V úžasu si pak povšimneme, že oblouky obočí, které přecházejí v linii nosu, mají do detailu tvar krytu z přilbice sv. Václava. Oči světice hledí nekoordinovaně jako po smrtícím úderu, který zadržel nánosník přilby.

Přemyslovská kněžna, hledící do Treblinky

A kdo se postaví po bok té útlé ženy, zadívá se směrem, kterým ona hledí, uvidí a pochopí? V přímém pohledu leží Valdická kartouza, kde trpěl Josef Toufar. Úpěl o pomoc právě k blahoslavené Anežce, kterou zvolil za patronku svého kněžství, jak o tom svědčí jeho primiční obrázek. Kdyby se ohlédla vlevo, uviděla by Čihošť, kde jeho bída začala. Kdyby se obrátila na druhou stranu, hleděla by směrem, kterým tisíce vagónů vezly živoucí kostry do nenasytných ohnivých tlam Treblinky a Osvětimi.

At' se podívá kamkoli, vidí vždy místa krvavých jizev své země, jejíž bolest se zrcadlí v její tváři. A přeci, přes tolikero ran stojí zpříma a její mlčení je výmluvnější než imperativní úder hromu. Mlčení této zhanobené světice, která je tváří její ztýrané země, totiž varuje, ponechávajíc ovšem rozhodnutí vše chápajícímu soudci. Před čím varuje? Co říká?

Běda....Vám

- Běda vám, nepraví vladaři, kteří hledáte svůj prospěch a ničíte národ vám svěřený, protože i vás pohltí bída, kterou způsobíte.

- Běda vám, kteří chcete vyniknout svým skvělým povrchem a pak přezíravě hledíte na nás obyčejné, protože vaše nafouklé povrchy prasknou, odhalí prázdnotu vašich životů a vaše masky odnese vítr posměchu, který vás čeká. Takové už jsou žně těch, kdo se jí pohrdání.

- Běda vám, úspěšní chytráci, protože ti, které jste podvedli, se v hladu vrhnou na cokoli, co máte.

- Běda vám, prohnání bankéři, kteří bezuzdnou lichvou ničíte mladé rodiny, protože peníze, které hromadíte, ztratí jakoukoli cenu.

- Běda vám, úplatní právníci, kteří jste zničili právní řád, protože i vy stanete před soudem spravedlnosti, kterou zničit nemůžete.

- Běda vám, hlasatelé vymyšlených pravd a bezbřehé svobody, protože narazíte na pevnost Božího řádu, který nezrušíte, a zahynete pádem na tvrdou skutečnost.

- Běda vám, vystrašení vyhaslí kněží, kteří svaté pravdy nehlásáte, ale nabízíte je za snížené ceny, abyste byli všude přijati a pozitivně vnímáni, protože vás stihne osud všech vlašných.

- Běda vám, zbabělí učitelé, kteří opakujete shora diktované lživé nesmysly, protože i sobě vychováte bezohledné otrokáře.

- Běda vám, prodejní akademici, kteří jste prodali svobodu bádání a kazíte mládež, protože budete vyhnáni jako zrádní správci pokladů.

- Běda vám, přikrčení mlčící, kteří spokojeně přežíváte ve své moudré opatrnosti, neboť jste uvykli otroctví a nebudete schopni žít ve svobodě pravdy.

- Běda vám, požívační lenoši, neboť i váš nesmyslný život ukončí smrt, ve které uvíznete jako kořist v oku pytláka.

- Běda vám, vesele laškující páry, kterým k pomazlení stačí psík, protože vám leda vlci věnují péči, až zestárnete.

- Běda vám, nudou ochablí sobci, kteří nedbáte o svou rodnou zem, protože z ní budete vyhnáni.

Co máme dělat?

Vidím na vás, že se děsíte mých slov, ale vidím i to, že se neděsíte dost, abyste se ptali, co máte dělat. Na vašich rtech je jiná otázka: Je vůbec možné uniknout?, a chcete po mně slova útěchy. Budiž.

Až uslyšíte, že k vám mluví kameny, a přestanete křičet, abyste porozuměli, co říkají,

až uvidíte, že pole žízní a prosí o zrna setby, opřete se o pluh a sklonění v úctě k zemi živitelce napojte ji svým potem,

až pocítíte vůni své mateřské země oddechující kvetoucími lipami a pozdní vůní otav, opustíte čmoud svého grilování a kyselý pach svařáků a vrátíte se ke stromům a lukám,

až rozpoznáte chuť pokrmu, protože přestanete konzumovat a začnete jíst,

až vaše dlaně začnou cítit, protože odliší, co je mrazivé, chladné, vřelé a palčivé, a rozpoznají drsné od hladkého, pevné od křehkého a mrtvé od živého, protože se vrátíte k pravosti a pravdivosti slov,.... až ...

Pak pocítíte, že vaše zlojovatělá srdce bolí, a stanete se lidmi. Tehdy také dostanete sílu pro budoucnost, protože uvidíte, že vám jde naproti dítě a nikoli zmar.

Tehdy s úlevou, která doprovází svobodu, řeknete: Ustupte duchové stínů, prchněte snovatelé neštěstí, protože vchází mocný král, Spravedlivý a Milosrdný, Vítěz nad smrtí, aby vše obnovil, navrátil úsměv našim rtům a usadil nás v zemi, kde v pokoji září oči pokorných vítězů.